

Vuoden 2025 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2025 - 2027

Kaupunginhallitus 04.11.2024 § 215

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvollisuudet. Valtuuston on hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvio koostuu yleisperusteluista, käyttötalous- ja investointiosista, sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosista.

Kaupunginhallitus päätti kesäkuussa 2023, ettei vuodelle 2024 anneta talousarvioraamia. Kaupunginhallitus antoi hallintokunnille talousarvion teknisen valmisteluohjeen. Valmisteluohjeen mukaan Oriveden kaupungin talouden tasapainon säilymiseksi on huomioitava, että

- palvelutasoa ei tule lisätä ilman lain velvoitetta,
- uusia vakansseja ei perusteta, mahdolliset esitykset käsitellään tapauskohtaisesti,
- toimintatapoja tulee arvioida tehokkuuden näkökulmasta ja tuottavuutta on parannettava hallinnossa, tukipalveluissa ja palvelutuotannossa.

Valmisteluohjeessa on henkilöstökuluihin vuodelle 2024 varattu 0,7 %:n korotusvaraus (vuoden 2023 kesäkuun palkkatasoon verrattuna) ja molemmalle taloussuunnitelmavuodelle 1,0 % voimassa olevien työehtosopimusten mukaisesti. Muiden menojen osalta noudatetaan pääsääntöisesti 0-linja.

Lautakunnat ovat käsitelleet vuoden 2024 talousarvioehdotuksensa. Lautakuntien esitysten mukaan vuoden 2024 talousarvion toimintakatteen vuoteen 2023 verrattuna ovat seuraavat:

milj. euroa	TA 2025	TA 2024	Muutos, %
Kaupunginhallitus	-4,76	-4,75	0,2
Lasten ja nuorten ltk	-16,64	-16,69	-0,3
Hyvinv. ja el.laatu ltk	-4,89	-3,64	34,3
Tekninen ltk	0,1	0,12	-18,6
Toimintakatteen yht.	-26,19	-24,96	4,9

Lautakuntien esitysten jälkeen on kaupunginjohtajan esitykseen tehty palkkoihin vielä 1,0 %-yksikön korotus, jolla talousarvion valmisteluohjetta on tarkennettu. Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan talousarvion merkittävä kasvu selittyy TE-uudistuksen vuoksi vuoden 2025 alusta käynnistyvästä Tampereen työllisyysalueesta ja kaupungin palvelujen ostoista sieltä. Oriveden kaupungin työllisyyspalvelujen henkilöstö siirtyy Tampereen kaupungin palvelukseen vuoden 2025 alusta.

Kaupunginjohtajan esitykseen on huomioitu verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituskulujen taso syyskuun 2024 tilannetta vastaavaksi. Käytettävissä olevien ennakkotietojen perusteella verotulojen arviota on laskettu Kuntaliiton ennustekehikon mukaiseksi.

Tuloslaskelman toimintatuotot ovat 10,33 milj. euroa, jossa on vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 5,4 %. Toimintakulut ovat 36,56 milj. euroa ja kulut lisääntyvät edellisvuodesta 1,8 %. Merkittävimmät lisäykset ovat TE-uudistuksen käynnistymisen vuoksi palvelujen ostoissa ja avustuksissa. Tuloslaskelman toimintakate on -26,19 milj. euroa ja se kasvaa 4,9 %.

Verotuloja on arvioitu saatavan 21,65 milj. euroa ja ne lisääntyvät 4,6 % edellisvuodesta. Valtionosuudet ovat 5,6 milj. euroa ja niissä on 1,8 % kasvua edellisvuoteen.

Vuosikatetta muodostuu ainoastaan 0,27 milj. euroa. Kaupungin pysyvistä vastaavista aiheutuu poistoja 3,44 milj. euroa. Tuloslaskelma osoittaa alijäämää 3,12 milj. euroa.

Taloussuunnitelmakausien 2026-2027 ovat myös alijäämäisiä 2,61 milj. euroa vuonna 2026 ja 1,86 milj. euroa vuonna 2027.

Nettoinvestoinnit vuonna 2025 ovat 7,84 milj. euroa ja merkittävimmät investointikohteet ovat Rovastinkankaan koulun laajennus sekä erilaiset kunnallistekniset investoinnit. Merkittävin taloussuunnitelmakauden rakennusinvestointi on Rovastinkankaan koulun laajennus, jonka rakentamisen kokonaiskustannusarvio ilman irtaimen omaisuuden hankintoja on 9,1 milj. euroa.

Koska tulorahoituksen kautta investointeihin ja lainanlyhennyksiin jää katetta erittäin vähän, tulee em. erät rahoittaa lähinnä uutta lainaa ottamalla. Rahoituslaskelman mukaan vuonna 2025 uutta lainaa nostetaan 11,0 milj. euroa, 12,0 milj. euroa vuonna 2026 ja 6,0 milj. euroa vuonna 2027.

Ammattijärjestöt ovat antaneet talousarvioluonnoksesta lausuntonsa, joka on liitteenä. Vastauksena lausuntoon todetaan, että toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman yhteydessä suunnitelluista lomautuksista ja siihen liittyvistä yhteistoimintaneuvotteluista tehdään erillinen päätös kaupunginhallituksen kokouksessa 11.11.2024. Talousarvioon 2025 sisältyy henkilöstön palkat täysimääräisinä, eikä esim. lomautusten vaikutuksia ole niissä huomioitu. Investointiosan menoista todetaan, että kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä on huomioitu ainoastaan kaupungin toiminnan kannalta välttämättömät investoinnit.

Vuoden 2025 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2027 on liitteenä kokoukseen osallistuville.

Toimivalta	kuntalaki 110 §, hallintosääntö 87 §
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy ja esittää valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2025-2027 liitteenä olevan esityksen mukaisesti.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen liitteenä olevan esityksen kokouksessa tehtyjen korjausten mukaan.

Kokouskäsittely

Puheenjohtajan esityksestä kaupunginhallitus hyväksyi liitteen mukaisen talousarvion käsittelyjärjestysehdotuksen.

Merkittiin, että hyvinvointijohtaja Tuija Peurala, kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila ja tekninen johtaja Matti Vesava olivat asiantuntijoina paikalla asian käsittelyn aikana.

Kaupunginjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan puheenvuorojen jälkeen kaupunginhallitus käsitteli vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman 2025-2027, käyttötaloussuunnitelman 2025, investointisuunnitelman 2025 ja teki käsittelyn aikana seuraavat pöytäkirjamerkinnot:

- sivu 32: lisätään tekstikohta "Muualta tulevien aloittavien opiskelijoiden määrä on vähintään 12"
- sivu 34: korjataan TA2023 taulukossa TP2023
- sivu 39: lisätään miinusmerkki taulukon TA2025 Tilikauden yli-/alijäämä
- sivu 47: korjataan Oriveden Kotikoivun Oy:n "Täyttöaste vähintään 90%"
- sivu 54: Lisätään Eräjärven koulun liikunta-alue (selvittäminen vuonna 2025, jonka perusteella tehdään erillinen toteuttamispäätös)

Merkittiin, että Jari Järvenpää poistui kokouksesta jäävinä käsittelyjärjestyksen asiakohdan 3.7 Konserniyhtiöiden tavoitteet päätöksenteon ajaksi.

Maija Ylistalo poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 18.45.

Kokous keskeytettiin tauon ajaksi klo 19.23-19.31.

Eliisa Suhonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 20.42.

Kaupunginvaltuusto 18.11.2024 § 65
366/02.02.00.01/2024

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2025-2027 liitteenä olevan esityksen mukaisesti.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kaupunginvaltuuston hyväksyneen talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027 liitteenä olevan esityksen mukaisesti.

Talousarvio-taloussuunnitelmakirja säilytetään arkistossa omana sarjanaan.

Kokouskäsittely

Kokouksen puheenjohtajana tämän pykälän osalta toimi kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Marjo Mäkinen-Aakula.

Puheenjohtajan esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi liitteen mukaisen talousarvion käsittelyjärjestysehdotuksen.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jussi Viljanen ja kaupunginjohtaja Juha Kuusisto käyttivät puheenvuoron vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman käsittelyn pohjaksi.

Ryhmäpuheenvuorot käytiin seuraavassa järjestyksessä: KOK/Touko Sikala, SDP/Markku Kallio, KESK/Annamari Aitolahti, PS/Sami Kymäläinen, VAS/Mari Lind, KD/Kirsi Mäkinen ja VIHR/Miia Saarinen. Ryhmäpuheenvuorot ovat pöytäkirjan liitteenä.

Ryhmäpuheenvuorojen jälkeen valtuusto kävi laajan yleiskeskustelun. Keskustelun jälkeen aloitettiin talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027 yksityiskohtainen käsittely (sivut 1-19) ja käyttötalousosan ja investointiosan käsittely lautakunnittain (sivut 22-45). Tuloslaskelmaosa (sivu 20), rahoituslaskelmaosa (sivu 21) ja vesihuoltolaitoksen tulos- ja rahoituslaskelma (sivu 46) käsiteltiin.

Ryhmäpuheenvuoron aikana kaupunginvaltuuston jäsen Kirsi Mäkinen teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: "Tulevana keväänä pidetään vanhalla valtuustolla vähintään ne kaksi palkkiotonta kokousta, joiden säästöt ovat samansuuruiset kuin valtuutettujen määrän vähentäminen olisi tuottanut." Keskustelun aikana Kirsi Mäkinen veti ehdotuksen pois ja se raukesi.

Keskustelun aikana kaupunginvaltuuston jäsen Miia Saarinen teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: "5.2. Käyttötalousosan käsittely lautakunnittain. Kaupunginhallituksen alainen toiminta (sivut 22–25): esitän, että kaupunginhallituksen määrärahoista vähennetään luottamushenkilöpalkkioiden osalta 20 000 e, joka tarkoittaa luottamushenkilöpalkkioihin 10 %:n vähennystä. Luottamushenkilöpalkkioita on syytä tarkastella osana henkilöstöön kohdistuvia säästöjä. Saadulla säästöllä voidaan keventää mahdollisten lomautusten vaikutuksia lasten- ja nuorten palveluissa 15 000e ja loppu 5000 e nuorisovaltuustolle käytettäväksi osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseksi. Vaihtoehtoisesti esitän, että valtuusto tekee periaatepäätöksen luottamushenkilöiden palkkioiden 10 % vähennyksestä." Miia Saarisen ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Keskustelun aikana kaupunginvaltuuston jäsen Sami Kymäläinen teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: "Esitän, että kaupunginhallituksen ja valtuuston kokouspalkkiota vähennetään 20 euroa per kokous." Kaupunginvaltuuston varajäsen Matti Loponen kannatti tehtyä muutosehdotusta. Keskustelun aikana Sami Kymäläinen veti ehdotuksen pois ja se raukesi.

Keskustelun aikana kaupunginvaltuuston jäsen Miia Saarinen teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: "Lasten ja nuorten lautakunnan alainen toiminta (sivut 25–34): esitän luottamushenkilöpalkkioista saatavan säästön perusteella määrärahalisäystä 15 000e keventämään lomautusten vaikutuksia. Hyvinvointi- ja elämänlautulautakunnan alainen toiminta (sivut 34–38): esitän luottamushenkilöpalkkioista saatavan säästön perusteella 5 000 e määrärahalisäystä nuorisovaltuuston osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseksi." Miia Saarisen ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Keskustelun aikana Vasemmiston valtuustoryhmä teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Kaupunginhallituksen

toimintakuluihin (sivu 22) lisätään 5000 euroa käytettäväksi kaupungin ja seurakunnan opintorahaston pääoman lisäämiseen. Vastaavasti tuloslaskelmaan (sivu 20) lisätään verotuloihin 5000 euroa. Esityksellä ei ole vaikutusta tilikauden alijäämään.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty valtuustoryhmän muutosehdotus, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys ja äänestysjärjestyksestä seuraavaa:

"Ne jäsenet, jotka kannattavat kaupunginhallituksen päätösehdotusta hyväksyä vuoden 2025 talousarvio ilman kyseistä muutosta äänestävät JAA, ja ne jäsenet, jotka ovat Vasemmiston muutosehdotuksen kannalla, äänestävät EI."

Äänestyksessä annettiin yhteensä 31 kpl ääniä: 25 kpl JAA-ääntä, 4 kpl EI-ääntä ja 2 TYHJÄ-ääntä. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi kaupunginvaltuuston päätökseksi äänin 25–4, 2 tyhjää.

Keskustelun aikana Vasemmiston valtuustoryhmä teki toisen päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan (sivu 34) toimintakuluihin lisätään 20000 euroa käytettäväksi kirjaston ja kaupungintalon infopisteen hoitamisen kuluihin. Vastaavasti tuloslaskelmaan (sivu 20) lisätään verotuloihin 20000 euroa. Esityksellä ei ole vaikutusta tilikauden alijäämään.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty valtuustoryhmän muutosehdotus, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys ja äänestysjärjestyksestä seuraavaa:

"Ne jäsenet, jotka kannattavat kaupunginhallituksen päätösehdotusta hyväksyä vuoden 2025 talousarvio ilman kyseistä muutosta äänestävät JAA, ja ne jäsenet, jotka ovat Vasemmiston muutosehdotuksen kannalla, äänestävät EI."

Äänestyksessä annettiin yhteensä 31 kpl ääniä: 28 kpl JAA-ääntä, 3 kpl EI-ääntä. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi kaupunginvaltuuston päätökseksi äänin 28–3.

Konserniyhtiöt (sivut 47–48) käsiteltiin ja hyväksyttiin yhtiöittäin.

Oriveden Jäähalli Oy

Merkittiin, että Jyrki Tuomaala, Timo Malinen ja Roope Marski poistuivat esteellisinä (yhteisöjäävejä) paikaltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Oriveden Kotikoivu Oy

Merkittiin, että Minna Juuti poistui esteellisenä (yhteisöjäävi) paikaltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Oriveden Aluelämpö Oy

Merkittiin, että Jari Järvenpää poistui esteellisenä (yhteisöjäävi) paikaltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkittiin tiedoksi käyttötaloussuunnitelmaluonnos vuodelle 2025 tulosalueittain (sivut 49-51), investointisuunnitelmaluonnos vuodelle 2025 hankeryhmittäin (sivut 52-53).

Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja, hyvinvointijohtaja Tuija Peurala, kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila, tekninen johtaja Matti Vesava ja liikuntapäällikkö Roope Marski olivat asiantuntijoina paikalla asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Asian käsittelyn aikana pidettiin tauko kello 16.47-17.05.
